

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

vil kvelertaket bli forsøkt tatt på arbeider- og bondestaten. I denne krig vil en mann som Quisling kunne komme til å spille en fremtredende rolle som Englands fremste tillitsmann i Skandinavia. Han har sikkert mangen gang drømt om å bli med i generalstaben, når hvitegardistenes seierrike intervensjonsarmé rykker inn i Sovjet-Unionen for å gjenoprette det gamle styret. Slik som stillingen er i øieblikket, kan det lett tenkes at hr. Quisling har funnet tiden inne til å påskynde utviklingen litt og til å hjelpe en smule på stillingen her i landet. Regjeringen hadde jo nettop også besluttet å bryte handelsforbindelsen med Sovjet-Unionen. Et attentat mot Norges forsvarsminister, angivelig arrangert av kommunistpartiet eller av russiske agenter, vilde under denne situasjon gjøre sig godt. Følgende lille kjensgjerning er i denne forbindelse meget oplysende: Efter hvad «Dagbladet (10/2) erfarer spiste statsråden forrige tirsdag middag i Det norske Selskap sammen med kaptein Fredrik Prytz og et par andre officersvenner. Disse herrer kom da nettop fra et møte i Nordisk Folkereisning, den fascistisk pregede organisasjon som statsråd Quisling har vært med å stifte. Det var kort efter denne middagen at det angivelige «attentat» fant sted.

*

Men hvordan det nu enn i virkeligheten forholder sig med dette «attentatet», så er begivenheten med alle sine komiske biomstendigheter dog en meget alvorlig sak. Nettop med slike og lignende begivenheter vil krigen, når den kommer for alvor, bli innledet. Nettop med slike midler vil makthaverne og borgerpressen forsøke å få folke-massene til å tro på at landet er blitt «angrepet», og at «fedrelandet» må forsvares med liv og blod. Nettop med slike midler vil krigen mot Sovjet-Unionen og borgerkrigen mot Norges kommunistiske Parti, arbeiderklassens revolusjonære avantgarde, bli innledet.

Det gjelder derfor at arbeidermassene i tide tar alvorlig lærdom av «attentat»-historien i forsvarsdepartementet. Det gjelder at alle våkne, alle virkelig revolusjonære arbeidere forstår at det er bare én eneste effektiv måte å møte makthavernes og fascistenes truende angrep på: ved masse-tilslutning til Norges kommunistiske Parti!

WALLINS BOKTRYKKERI, STORGATEN 26, OSLO

ATTENTATET

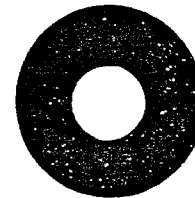
PÅ

QUISLING

eller

En norsk forsvarsminister i British sold

EN DOKUMENTASJON OG EN APPELL TIL ARBEIDERKLASSEN I NORGE

PRIS 25 ØRE

INTERNASJONALT ARBEIDER FORLAG + OSLO

1932

109747

En verdenssensasjon.

Fredag morgen den 5. februar 1932 bragte Osloavisene med svære overskrifter en verdenssensasjon. Det lille Norges hovedstad hadde et par dager i forveien vært scenen for et drama med verdenspolitisk innhold. Vårt frelige lille lands forsvarsminister var i selve forsvarsdepartementet blitt gjenstand for et attentat som nær hadde kostet ham livet, og som var forøvet av russiske agenter som var på jakt etter engelske krigsdokumenter! Oslo hadde med andre ord et øieblikk vært selve brennpunktet i den verdensomspennende tvekamp mellom imperialismens og socialismens to ledende stormakter. Det var hendt noe i virkelighetens verden i Oslo som var mere spennende enn noen detektivroman av Øvre Richter Frich eller Stein Riverton. «Tidens Tegn» kunde berette fra «ansvarlig hold» at det enten var «den russiske tsjeka» som vilde ha tak i visse militære dokumenter eller — hvad bladet mente var mere sannsynlig — at det var norske kommunister som «vilde sikre sig planer for den indre strategiske situasjon». «Morgenbladet» talte også om forsøk på å få tak i militære dokumenter, og venstrebladet «17. Mai» var helt sikker på at det var russere som vilde ha tak i militære dokumenter, spesielt angående de engelske militærplaner. Bladet henviste bl. a. som bevis til en artikkel i »Arbeideren» om Norges deltagelse i de imperialistiske staters krigsforberedelser mot Sovjet-Unionen. «Nationen», regjeringsorganet, skrev at overfallet ikke gjaldt Quisling personlig, og at man måtte være forberedt på at det vilde avdekke et komplott som vilde vise folk at Norge ikke måtte svekke sitt forsvar.

Dette var stillingen fredag morgen den 5. februar. Nyheten gikk over verden på telegrafens lynvinger. Likesom i Nansens og Roald Amundsens dager fløi Norges navn til den fjerneste krok av jordkloden. Atter en gang var vårt lille land centrum for verdens oppmerksomhet. Vår tapre forsvarsminister hadde slått et slag for verdenskulturen og gitt Norges navn ny glans.

Men allerede fredag middag var tonen i Oslopressen blitt adskillig forandret. Tvilene hadde meldt sig i løpet av formiddagen: kanskje var det allikevel ikke russere som hadde vært på ferde, kanskje var det heller ikke norske

kommunister, — ja kanskje var det i det hele tatt ikke blitt forøvet noe attentat!

Hele verdenssensasjonen begynte å rakne. I løpet av lørdagen blev det etterhvert klart for landets opskakede befolkning, at hele «attentat»-historien var svindel og fanteri. Hverken russerne eller Norges kommunistiske Parti hadde laget noe attentat på den tapre forsvarsminister. Enten hadde han *selv* laget det, eller noen venner av ham hadde laget det, eller det hele var hjernespinn. Forsvarsministeren hadde hatt åpenbart et anfall av sinnsforvirring efter en bedre middag i matmonsenes paradys «Norske Selskap».

Hele verdenssensasjonen blev det tilslutt ikke annet tilbake av enn et psykologisk problem: *problemet Quisling*, den norske forsvarsministers rent personlige, patologiske problem.

Men dette problem er riktignok ikke uten adskillig politisk interesse. Det rummer endog momenter av *storpolitisk* karakter. Om hr. Quisling ikke er noen stor politiker, så har han utvilsomt vært en brikke i den store politikks verdensspill. Han har vært i den britiske verdensmakts tjeneste, både offisielt og hemmelig. Han har vært Londons representant i Moskva, imperialismens representant i socialismens hovedstad. Man kan ikke finne forklaringen på «attentatet» i forsvarsdepartementet uten å ta hensyn til det. Som bekjent er hr. Quisling også blitt beskyldt for å ha vært *britisk spion i Norge*. Beskyldningen er endog blitt fremlagt i Norges storting med oppfordring til hr. Quisling om å gjøre rede for sig. Så stor oppmerksomhet som «attentat»-historien i forsvarsdepartementet og beskyldningene mot kommunistpartiet har vakt over hele verden, er det derfor også naturlig at folk nu spør: Hvad er det egentlig hr. Quisling er blitt beskyldt for? Så grove beskyldninger som det er blitt rettet mot Kommunistpartiet i forbindelse med denne «attentat»-affæren, er det dessuten naturlig at partiet ønsker å forklare sig. Med dette for øie er det at følgende dokumentasjon er laget.

Hvad hr. Quisling har latt sitte på sig.

Den 15. mai 1931 (kort efter utnevnelsen av Kolstad—Quisling-regjeringen) bragte N. K. P.'s hovedorgan følgende artikkel av *Jakob Friis* med overskriften «I britisk sold»:

Den nye regjeringen er kommet til makten på et spørsmål som gjaldt varetagelsen av nasjonale norske interesser. Ved å støtte opposisjonen i venstrepartiet mot regjeringen Mowinckel, som etter opposisjonens mening hadde forrådt partiets prinsipper fra kampen mot konsesjonslovene, hvis «bærende prinsipp var at fremmed kapital ikke måtte råde rum i landet» (for å bruke «Fedrelandsvennen»s redaktørs ord) — har bondepartiet fått regjeringmakten i Norge. Denne nye regjeringen, hvis oppgave det følger må bli å forsvare norske nasjonalinteresser bedre og effektivere enn den forrige regjering, har til forsvarsminister valgt en mann som faktisk er i britisk sold. Hr. major Vidkun Quisling tok avskjed som aktiv norsk offiser i 1928, fordi han hadde fått i oppdrag å varetar de britiske interesser i Russland. I 1931 blir denne avgåtte norske offiser norsk forsvarsminister i en «nasjonal» regjering med kamp mot fremmed kapital som sitt program!

Hr. Quisling har utvilsomt i mange år vært knyttet til den britiske intelligence service, det britiske utenriksdepartementets «etterretningstjeneste» eller (med et mindre fint ord) dets spionavdeling. I denne tjeneste har han hatt mange oppdrag ikke bare i Russland, men også i Norge. I 1924 hadde han således utvilsomt fått ordre fra London om å utspionere eventuelle militære opprørsorganer i den norske arbeiderbevegelse. Han optrådte derfor den gang som bolsjeviksympatiserende både overfor lederne av Det norske Arbeiderparti og av Norges kommunistiske Parti. Han bød sig ikke bare frem som militær ekspert, han tilbød sig endog å skaffe våben og organisere vebnet opprør. Det er dette «Arbeiderbladet» sikter til i en redaksjonsartikkel mandag, hvor bladet skriver om hr. Quisling bl. a.:

«Mens han var i Russland agerte han nærmest bolsjevik. Da han kom hjem var han rødgardist. Ingen vilde dog ha noe å gjøre med den ivrige og påtrengende herre.»

De tilnærmelser han gjorde til Norges kommunistiske Parti under jernstreiken 1924 — altså under en meget spent situasjon — tydet på at han ikke bare var spion, men også provokatør.

Om hr. Quislings rolle i 1926 skrev Christian Hilt for en tid siden i en artikkel fra Moskva følgende:

«Denne norske generalstabsoffiser var allerede i 1926 agent for den britiske regjering. I denne egenskap fikk

hr. Quisling det oppdrag, den gang mr. Churchill forbedret Storbritannias militærintervensjon mot Sovjet-Unionen i 1926, å undersøke om Norges kommunistiske Parti (og Det norske Arbeiderparti) hadde organisert militære formasjoner, som i krigstilfelle var rede til vebnet opprør. For å løse denne oppgave agerte Quisling en kort tid meget «revolusjonær» og «sovjetvennlig». Han advarte de kommunistiske partier i Skandinavia mot Storbritannias spionasje, skrev en artikkel om nasjonalitetsspørsmålet i Ukraine i «Norges Kommunistblad» og tilbød endog sin tjeneste som militær instruktør for Norges kommunistiske Parti. Da det britiske imperiums indre vanskeligheter blev for store (generalstreiken 1926) måtte mr. Churchill foreløpig oppgi sine krigsplaner, og dermed kjølnet også hr. Quislings «revolusjonære» sympatier. En tid etter finner vi hr. Quisling som medarbeider ved den kongelige norske legasjon i Moskva. I de år den diplomatiske forbindelse mellom Storbritannia og Sovjet-Unionen var avbrutt varetok som bekjent Norge de britiske interesser i Sovjet-Unionen, og den mann som hadde dette spesialoppdrag var nettop hr. Quisling.»

Denne britiske regjeringsagent er nu blitt hypernasjonal norsk forsvarsminister!

Utnevnelsen av hr. Quisling har internasjonal betydning. Den innebærer Norges effektive tilknytning til de britiske intervensjonsplaner mot Sovjet-Unionen. I en regjering med et null som utenriksminister vil hr. Quisling også utenrikspolitisk bli den dominerende. Sitt program for norsk utenrikspolitikk uttrykker han selv i følgende ord («Tidens Tegn» 3. desember 1930):

«Et nordisk forbund mellom Skandinavia og Storbritannia med tilslutning av Finland, de baltiske stater og Holland, hvori Tyskland og eventuelt de britiske dominions og Amerika senere kunde trekkes inn, vilde bryte brodden av enhver bolsjevikisk kombinasjon og sikre den europeiske civilisasjon i overskuelig fremtid.»

Dette forbunds oppgave skal i første rekke bli å «gjenopbygge» det kapitalistiske Russland. Herom skriver den «nasjonale» forsvarsminister (samme sted):

«Denne gjenopbygging må skje fortrinnsvis ved amerikansk og britisk kapital og ved skandinavisk og tysk arbeidshjelp og vil danne innledningen til den fredelige inn-

trengen over det eur-asiatiske kontinent, som vil la hele den europeiske civilisasjon utfolde sig i nytt liv på et bredere grunnlag. Der er plass for alle.»

Hr. Quisling legger selv ikke skjul på hvem han er. Han er fullblods forkjemper for den britiske kapitals imperialistiske interesser i Sovjet-Unionen. Og hans oppgave som norsk forsvarsminister må følgelig bli å forberede Norges effektive innordning i disse interessers tjeneste.

Med en slik mann som forsvarsminister og (praktisk talt) også utenriksminister, er det klart hvilken indrepolitisk linje den nye regjeringen må slå inn på. For å fylle sine utenrikspolitiske oppgaver må regjeringen sette alle krefter inn på å gjøre den norske arbeiderklasse til en lydige, disiplinert imperialistisk hæravdeling. Arbeidernes klassefølelse, deres internasjonale brorskapsfølelse, deres socialistiske kampvilje må for enhver pris knekkes. Utnevnelsen av hr. Quisling til forsvarsminister betyr et panseret neveslag i ansiktet på arbeiderklassen i den nuværende konfliktsituasjon.

Hvad vil dere svare, arbeidere? Tåler dere dette, så tåler dere kniven!

*

Denne artikkel blev trukket frem i debatten om regjeringens tiltredelseserklæring i stortinget den 19. mai. Det norske Arbeiderpartis daværende parlamentariske fører, Alfred Madsen, uttalte bl. a.:

Jeg vil ikke gjøre ham (den nye forsvarsminister) til et hovedtema i diskusjonen her, men jeg vil bare uttale håpet om at han benytter anledningen til å svare på de anførsler som er kommet frem i arbeiderpressen, særlig de anførsler som er skrevet av Jakob Friis i «Arbeideren». Jeg synes der er grunn til at vi kan forlange en redegjørelse for disse forhold. Det er jo så, hr. Quisling, den nye forsvarsminister, har vært lenge i Russland. Da han i sin tid kom tilbake fra Russland, kom han også til mig. Jeg forstod ham slik at han var meget begeistret for Sovjet den gang, og at han vilde stille sig til tjeneste for arbeiderpartiet. Etter å ha vært hos mig var han hos Tranmæl. Jeg ser nu at han også har vært hos kommunistpartiet, at han har skrevet i kommunistpressen. Vi vet at han skrev i den frisinne presse før valget ifjor. Og nu er han altså havnet som regjeringsmedlem i bondepartiets regjering. Det synes jo å være en politisk rund-

brenner, som så vidt jeg kan forstå, vil komme til å slukne ganske fort. Jeg vil også be hr. Quisling redegjøre for, av hvilke årsaker han forlot Russland, så vil jeg senere kunne komme tilbake til de spørsmål

I et svar til Alfred Madsen erklærte hr. Quisling bl. a.:

Jeg beskyldes for at jeg efter min hjemkomst fra Russland har tilbudt å danne røde garder, men at tilbudet er blitt avvist. Det virkelige forhold er det motsatte, og beskyldningen må enten tilskrives uvidenhhet om de virkelige forhold eller en bevisst forvrengning av for mitt vedkommende rent teoretiske uttalelser som ligger langt tilbake i tiden. — — — Det hele innskrenket sig derfor til leilighetsvis berøring de få ganger jeg traff disse folk, og uten noen praktiske følger. At jeg skulde ha tilbudt å skaffe våben og ammunisjon er fullstendig fantasi. Hvorfra skulde jeg spesielt kunne skaffe våben og ammunisjon mer enn andre? Løsheten i det hele fremgår tilstrekkelig av at man også søker å fremstille forholdet som en provokasjon fra min side, ja, at jeg optrådte som provokatør og spion i en fremmed makts tjeneste.»

D. N. A.'s nuværende parlamentariske fører, Nygårds-vold, karakteriserte forsvarsministerens svar til Madsen i følgende ord:

Kan ikke hr. Quisling levere en bedre redegjørelse for sitt forhold både til Det norske Arbeiderparti, Det kommunistiske parti og ennvidere til Russland og russiske forhold, så synes jeg at det hadde vært bedre at hr. Quisling hadde tidd, hadde tatt konsekvensen, tatt sin hatt og sagt adjø. Det hadde tjent bondepartiet best.

I et senere innlegg supplerte Alfred Madsen sine første angrep på forsvarsministeren med følgende opplysninger:

Men det jeg mest vil feste mig ved er kanskje de historiene som russerne forteller om ham under hans siste periode i Russland, og hvorfor han måtte forlate landet. Den gang han var knyttet til Onega Wood Company, før han blev knyttet til den engelske legasjon, foretok han valuta-transaksjoner, som russerne sier blev foretatt i strid med russisk lov. Russerne påstår selv at de har tapt omkring 2 millioner rubler på disse transaksjoner, for i Russland er der valutamonopol, og det blev omgått, og der blev ham-

string med valutaen. Man kjenner til det fra vårt eget land, fra Frankrike og fra en rekke land; ikke minst bondepartiet har alltid fremholdt sin avsky like overfor den slags elementer.

*

Efter stortingsdebatten fortsattes debatten om hr. Quislings fortid i pressen. I en artikkel i «Arbeideren» den 22. mai skrev *Jakob Friis* bl. a.:

Var hr. Quisling, da han henvendte sig til D. N. A.'s og N. K. P.'s ledere, britisk spion? Det er spørsmålet. At han har gjort disse henvendelser er bevist. Erklæringer foreligger nu fra Tranmæl, Madsen, Scheflo, Hilt o. fl. Fra Furubotn og Arvid Hansen (som f. t. er fraværende) vil det også komme erklæringer. Det er m. a. o. på det rene at hr. Quisling i 1924 rettet henvendelser til *begge* arbeiderpartier. Det var ham særlig om å gjøre å få rede på partienes militære forberedthet. Han «fremholdt som en svakhet ved det kommunistiske parti i Norge at det ikke hadde noen utarbeidet plan for en rød garde, og skulde gjerne stille sine militærtekniske kunnskaper til rådighet», forteller Scheflo. Det samme forteller Tranmæl om hans henvendelse til D. N. A. Allerede dette minner om mere kjente engelske spioners metoder, f. eks. «mester-spionen» Reillys innmeldelse i det russiske kommunistparti (se «Dagbladet» 18. mai). At hr. Quisling søkte tilknytning til begge arbeiderpartier tyder iallfall på at det ikke var noen *sak* som lå ham alvorlig på hjerte, men andre formål han forfulgte. Det kunde dog skyldes at han var en ennå noe desorientert idealist som søkte sig frem til et alvorlig standpunkt. I lys av hans senere utvikling synes dette lite sannsynlig. Men utelukket var det ikke.

Det er imidlertid et annet moment som *feller* hr. Quisling. I sin iver for å skaffe sig innenfrakunnskap om arbeiderbevegelsen, begikk han en ubetenksomhet, som han nu blir straffet for. Han forivret sig en smule i sine britiske herrers tjeneste. Han skrev en artikkel i «Norges Kommunistblad», en artikkel som gav bolsjevikenes nasjonalpolitikk (i parentes bemerket Stalins hovedverk) full og hel anerkjennelse.

Nu spør jeg: kan noe tenkende menneske tro at en mann som ut fra egen fri overbevisning og under fullt navn hadde skrevet en slik artikkel i det norske kommunistpartis hovedorgan kunde bli valgt et par år senere av en imperialistisk britisk regjering til å vareta de britiske interes-

ser i Sovjet-Unionen? Nei. Det er ikke tenkelig. Den eneste mulige forklaring på dette forhold må være at hr. Quisling skrev sin artikkel med *sine britiske herrers viltende og samtykke* — som et middel til å komme i intimere berøring med norske bolsjevikkretser. Det gjaldt for ham å skaffe sig opplysninger om forholdene i den norske arbeiderbevegelse med sikte på en eventuell motstand mot en forestående britisk intervensjon i Sovjet-Unionen. Derfor måtte hr. Quisling gå til begge de norske arbeiderpartier. Hele feltet måtte sonderes, hele terrenget måtte undersøkes. Det var et nødvendig ledd i felttogsplanen. De britiske imperialisters felttogsplan mot Sovjet-Unionen. Denne felttogsplanen er *ikke* oppgitt. De britiske imperialister arbeider fremdeles med planen, og den norske arbeiderklasses revolusjonære forberedthet er fremdeles et spørsmål av betydning for gjennomførelsen av den. Hr. Quisling er i mellemtiden avansert fra etterretningstjenssten til generalstaben. Istedetfor å optre som rød kommunist optrer han nu som nasjonal forsvarsminister. Hr. Quisling er fremdeles i britisk sold. Hans fortid og det utenrikspolitiske program han selv offentlig har fremlagt, beviser det.

Dette er det vesentlige i affæren Quisling. Dette er affærens *politiske innhold*. Fordi det avslører hulheten og humbugen i norsk borgerlig nasjonalpolitikk i sin almindelighet og bondepartiets i særdeleshet. Og fordi det viser arbeiderklassen de «nasjonale» føreres sanne ansikt.

*

I en 3. artikkel i «Arbeideren» den 29. mai dokumenterte *Jakob Friis* forsvarsministerens egen artikkel i «Norges Kommunistblad» i 1925, og redegjorde for den politiske situasjon da hr. Quisling rettet sine henvendelser til de to arbeiderpartier: X

I det intervju som den nuværende forsvarsminister efter eget initiativ fikk inntatt (og visstnok *selv* skrev) i «Norges Kommunistblad» den 21. februar 1925, gav han sovjetregjeringen sin uforbeholdne ros for dens nasjonale sprogpolitikk i Ukraine. Han trakk en parallell mellom landsmålsbevegelsen i Norge og den tilsvarende sprogbevegelse i Ukraine, og pekte med tilfredshet på de russiske kommunisters støtte av «ukrainiseringen». Til tross for at de russiske befolkningslag er i stort flertall i Ukraine. X

«Det er klok politikk,» erklærte hr. Quisling. «Ikke

alene befester kommunistene således sin stilling i Ukraine, men det virker også utad. Det er 8 à 9 millioner ukrainere i Polen, en halv million i Tsjekoslovakiet og tre kvart million i Rumenia, og alle sammen på et område som danner en direkte republikk. En krenkelse av nasjonalitetsprinsippet som er en stor fare for Europas fred! Et av de spørsmål som folk i almindelighet ikke fester sig ved eller kjenner til, men som en dag kan få den største betydning for oss alle. I ingen av disse stater — Polen, Rumenia, Tsjekoslovakiet — er ukrainerne hverken med hensyn til undervisning eller administrasjon så tilgodesett i nasjonal henseende som i Sovjet-Unionen. Det er derfor nu en tilbøielighet selv blandt konservative ukrainere til å se til Moskva etter hjelp for å realisere sine nasjonale mål.»

Så forstandige ord skrev hr. Quisling i «Norges Kommunistblad» 21. februar 1925. Hans ord vakte opsikt. Han var jo norsk kaptein og hadde vært militærattasjé i Helsingfors. Selvfølgelig måtte det vekke opsikt at en så fremtredende norsk offiser kunde uttale sig så sympatisk om sovjetregjeringen og om alle dem i Ukraine som «ser til Moskva etter hjelp». Men for helt å forstå *hvor* opsiktsvekkende uttalelsen var, må man se den på bakgrunn av situasjonen i Norge og internasjonalt i begynnelsen av 1925. Man må erindre at uttalelsen fremkom på et tidspunkt, da spenningen i forholdet mellom Storbritannia og Sovjet-Unionen var på bristepunktet, og da stillingen i Norge var preget av den mest tilspissede klassekamp.

*

I oktober 1924 inntraff i England den berømmelige affæren med det angivelige «Sinovjev-brevet». Dette oplagt forfalskede brev førte de konservative til makten ved valget 29. oktober. Den 4. november avløstes den første Mac Donald-regjering av ministeriet Baldwin med Chamberlain som utenriksminister, Churchill som finansminister og Joynson-Hicks som innenriksminister. I en note til Sovjet-Unionen av 21. november fastholdt den nye regjering påstanden om Sinovjev-brevets ekthet. Sovjetregjeringen svarte med en meget skarp note. Ved årsskiftet og utover januar—februar 1925 blev stillingen mer og mer kritisk. Man kunde når som helst vente at de diplomatiske forbindelser mellom England og Sovjet-Unionen vilde bli avbrutt.

*

I Norge var den indre spenning på bristepunktet. I stortinget blev det oplyst fra arbeiderhold at det var dannet hvite garder i landet, ca. 50,000 mann med ca. 4000 offiserer. Regjeringen benektet det. «Nationen» erklærte åpent at det var sant («gudskjelov», skrev bladet). Gunnar Knudsen påstod i «Dagbladet» at kommunistene «i det stille arbeider på opprettelse av røde garder. Hvor langt dette arbeide er kommet kjenner almenheten ikke til». Borgerpressen, særlig «Oslo Aftenavis», laget vel-dige sensasjonsartikler om «kommunistenes våbensmuglinger». «Arbeiderbladet» og «Norges Kommunistblad» svarte med opfordringer til arbeiderklassen om å forberede sig. «Skal arbeiderne fortsette å stå ubevebnet og forsvarsløse?» spurte «Norges Kommunistblad».

*

Dette var stillingen på det tidspunkt, da hr. Quisling gjorde sine henvendelser til de to arbeiderpartier og tilbød sig å organisere røde garder. En uttalelse som den ovenfor refererte fra en norsk generalstabsoffiser, og fhv. militærattasjé i Helsingfors under den situasjon som da var, måtte ikke bare vekke opsikt i Norge. Den hadde såvidt stor betydning til orientering om stillingen både i Russland og Norge, at den også måtte vekke opsikt i den britiske legasjon og derfra innrapporteres til det britiske *Foreign Office*. Det er jo nettop den slags ting legasjonene befatter sig med.

Derfor spør jeg påny: Tror noe tenkende menneske at denne samme hr. Quisling, hvis han hadde skrevet sitt intervju i god tro ut fra egen, fri overbevisning, kunde blitt antatt av den sovjetfiendtlige britiske regjering til å vareta de britiske interesser i Sovjet-Unionen, da bruddet kom i 1927? Tror noen at den imperialistiske britiske regjering kunde bruke en mann til dette øiemed, om hvem den hadde grunn til å tro at han stod i et opriktig vennskapsforhold til Norges kommunistiske Parti og sovjetregjeringen? Nei! Bare vissheten om uopriktigheten av dette vennskapsforhold fra hr. Quislings side, kan forklare at den britiske regjering valgte ham som sin representant i Sovjet-Unionen. Bare én forklaring på dette forhold er mulig: det britiske utenriksdepartement *kjente* hr. Quisling. Det hadde fått rapport fra ham om hans henvendelser til Arbeiderpartiet og N. K. P. i 1925. Det visste *hvorfor* han den gang lot sig intervjuet av «Norges Kommunistblad». En episode som «Nationen» forleden dag var ube-

tenksom nok til å røbe, er i denne henseende meget oplysende. I de dager da Nansen organiserte hjelpen til Russland, forteller «Nationen» 16. mai, «fikk vi fra høitstående hold anmodning om å skrive en misfornøiet artikkel mot Nansen for hans sympatiske uttalelser om styret i Russland, idet det vilde lette hans arbeide, at han hos den borgerlige presse fikk et kommunistisk anstrøk. Vi etterkom opfordringen...». Det var nettop et slikt «kommunistisk anstrøk» hr. Quisling også trengte — for desto bedre å kunne utføre sin tjeneste som britisk agent. Derfor skrev han interjuet i «Norges Kommunistblad». Derfor skadet dette ham ikke, men tjente ham tvertom til fordel i den britiske legasjons øine. Derfor visste det britiske utenriksdepartement at det ikke kunde betro varetagelsen av sine imperialistiske interesser til noen bedre mann enn hr. Quisling. Og derfor er også sikkert den britiske generalstab særdeles tilfreds med den nye «nasjonale» forsvarsminister i Norge. Han er jo solgt og bundet til å vareta det britiske imperiums interesser i Sovjet-Unionen og i Norge.

*

Under overskriften «Da hr. Quisling tilbød sig som militærinstruktør for Norges kommunistiske Parti» inneholdt dernest «Arbeideren» den 5. juni følgende erklæringer fra *Chr. Hilt* og *P. Furubotn*:

Bonderegjeringens forsvarsminister, hr. Quisling, sees å ha uttalt under debatten i stortinget om regjeringens programerklæring, at han var blitt anmodet av medlemmer av Norges kommunistiske Partis styre om å være partiets militære instruktør. For å belyse karakteren av denne uttalelse er det nødvendig å gi følgende opplysninger om det som faktisk foregikk i 1926.

Daværende kaptein Vidkun Quisling kom en dag i 1926 uten noen som helst invitasjon fra vår side, til «Norges Kommunistblad»s redaksjon. Som partiets daværende sekretær hadde jeg en samtale med ham. Hr. Quisling innledet samtalen med å advare partiet mot spionasjen fra den britiske regjeringens side. Som bevis for hvor utmerket den britiske legasjon i Oslo fulgte med i den norske arbeiderbevegelses utvikling, anførte hr. Quisling, at den britiske legasjon var informert også om de militære beslutninger, som var vedtatt på den nettop avholdte skandinaviske konferanse av de skandinaviske partier i Stockholm. Til ytterligere bestyrkelse av sine advarsler overlot

hr. Quisling mig under et besøk i hans hjem til gjennomsyn en innberetning fra den britiske gesandt i Oslo, mr. Findlay, til det britiske utenriksdepartement. Beretningen som var fra 1923, inneholdt særdeles interessant stoff, bl. a. var hele Tranmæls kamp mot Den kommunistiske Internasjonale, Radeks meglingsforsøk i 1922 og bruddet i 1923 inngående skildret.

Vi var fra første øieblikk klar over karakteren av hr. Quislings misjon. Den skandinaviske konferanse av de kommunistiske partier i Stockholm hadde nemlig ingen som helst beslutninger fattet i militærspørsmålet. Men den britiske regjering som nettop i denne tid forberedte intervensjonskrigen mot Sovjet-Unionen, hadde den største interesse av å få nærmere kjennskap til disse ting. Foreign Office under mr. Churchills ledelse hadde derfor gitt sin agent, hr. Quisling, i oppdrag å undersøke den norske arbeiderklassens militære forsvarsberedskap i tilfelle av en krig mellem Storbritannia og Sovjet-Unionen.

Under henvisning til sin levende interesse for den nettop vedtatte nye organisasjonsplan for Oslo og Akershus distrikt av N. K. P., som bygget på kretser etter jernbanens innførselslinjer til Oslo, begynte hr. Quisling å fullføre sin egentlige oppgave: å utspionere oss om N. K. P.'s militære forberedelser.

Efter min første samtale med hr. Quisling underrettet jeg N. K. P.'s formann, kamerat Furubotn, om det hele, og noen tid etter hadde vi begge en felles samtale med hr. Quisling i hans hjem. Den britiske regjeringens agent fremhevet den truende krigsfare, redegjorde for Norges militærstrategiske stilling under en ny verdenskrig, og uttalte sin indignasjon over at ikke Sovjet-Unionen og partiet forstod Skandinavias avgjørende militærstrategiske betydning som gjennomgangsland under en intervensjonskrig. Hr. Quisling oplyste at han også hadde henvendt sig til hr. redaktør Tranmæl for å få rede på D. N. A.'s militære arbeide, men hadde fått inntrykk av at snakket om militært organisasjonsarbeide innenfor dette parti bare var løst snakk og fraser. Vilde man målet, måtte man også ville midlene, og bygge op et militærapparat, erklærte hr. Quisling. Medlem av den norske generalstab, hr. Quisling, tilbød sig tilsist å bli N. K. P.'s militærorganisasjon, og gav oss også muntlig et utkast til en militær organisasjon for partiet.

Da mr. Churchill fikk hendene fulle gjennom de store

indre vanskeligheter for Storbritannia samme år (generalstreiken) og måtte opgi intervensjonskrigen, svant også hr. Quislings interesser for disse spørsmål. Kort efter drog han påny til Sovjet-Unionen, hvor han senere blev Storbritannias uoffisielle gesandt i Moskva under bruddet mellom Storbritannia og Sovjet-Unionen.

At hr. Quisling virkelig var revolusjonær og av interesse for kapitalismens omstyrting og forsvaret av Sovjet-Unionen skulde ha tilbudt N. K. P. sin tjeneste som militærekspert falt oss ikke et øieblikk inn. Under debatten om regjeringsprogrammet har hr. Quisling imidlertid akseptert som korrekt legenden om sin «revolusjonære» fortid og sympatier. Motivet hertil er klart for enhver. Det vilde være for meget forlangt at forsvarsministeren i en så «nasjonal» regjering som hr. Kolstads, åpent skulde vedkjenne sig å være agent i den britiske majestets «intelligence service».

Moskva 25/5 — 31.

Christian Hilt.

At ovenstående fremstilling stemmer med det som faktisk foregikk i forbindelse med hr. Quislings henvendelse til N. K. P. bekreftes herved.

Moskva 25/5 — 31.

P. Furubotn.

*

Men nye opplysninger fortsatte å fremkomme. I et foredrag i Kristiansand og i en artikkel i «Sørlandet» i begynnelsen av juni måned oplyste redaktør *Scheflo*, at hr. Quisling «i sin tid tilbød å gjeninntre i generalstabten i den hensikt å gjøre Det kommunistiske parti tjenester».

I en erklæring til «Arbeiderbladet» den 15. juni bevidnet *Jacob Friis* riktigheten av *Scheflos* opplysninger. Det het i erklæringen bl a.:

Undertegnede kan bekrefte riktigheten av *Scheflos* opplysninger. Det var nemlig hjemme hos mig at tilbudet fremkom. Jeg bodde den gang i Munkedamsveien nr. 5, hvor hr. Quisling besøkte mig, og hvor han og *Scheflo* møttes. Hr. Quisling tok oss (tilsynelatende) på råd m. h. t. om han skulde gå inn i generalstabten. At hr. Quisling den gang optrådte som agent for den britiske militærspionasje i Norge kan det ikke være noen tvil om. En norsk offiser som i 1925 optrådte offentlig under fullt navn til forsvar for sovjetregjeringen i «Norges Kom-

m-stblad», kunne ellers umulig tenkes å bli valgt av den erkereaksjonære sovjetfiendtlige britiske regjering til å varetta Storbritannias interesser efter bruddet med Sovjet-Unionen i 1927.

*

Dette er de beskyldninger som hr. Quisling rolig har latt sitte på sig. Beskyldningene er fremført av navngitte og offentlig kjente menn. Hr. Quisling har ikke rørt en finger mot dem. Faktisk står følgende kjensgjerninger fast:

1. I 1924 henvendte hr. Quisling sig første gang til D. N. A. og N. K. P. med tilbud om å stille sig til tjeneste som militærekspert.

2. I 1925 skjedde tilbudet til *Scheflo* om å spionere i generalstabten.

3. I 1926 skjedde henvendelsen til *Hilt* og *Furubotn*.

Gjennem tre år strakte altså hr. Quislings (efter hans egen uttalelse) «leilighetsvise berøring» med de to arbeiderpartier sig. I 1927 gikk han åpent i britisk tjeneste, idet han blev Storbritannias representant i Moskva.

«Attentatet».

Noen endelig oppklaring av det mystiske «attentatet» i forsvarsdepartementet er det ennu ikke mulig å gi. Men det er naturlig at en mann med en så broget fortid som hr. Quisling også må ha en temmelig broget fantasi og en temmelig vanskelig samvittighet. Han må mange ganger ha følt sig forfulgt av fiender. Han må lett kunne tenkes å komme til å lide av forfølgelsesvanvidd. Man kan også lett tenke sig om en slik mann, at han kan bli tilbøielig til å ville komme sin egen skjebne i forkjøpet, at hans fantasi kan bringe ham på tanken om å arrangere ting som skulde kunne redde ham fra den skjebne hans samvittighet ellers truer ham med å bli rammet av. Den eneste redning for en slik mann som Quisling ligger i en sterk fascistisk utvikling. Personlig blir han interessert i fascismens vekst både internasjonalt og i vårt eget land. Personlig blir han interessert i at Norge blir trukket aktivt med i krigen mot Sovjet-Unionen. Denne krig er faktisk alt igang. Foreløbig riktignok bare i Mansjuriet. Men innkretsnningen av Sovjet-Unionen fra øst til vest er ferdig, og såsnart Frankrike og Storbritannia gir signalet